

Реалізація такої методики проведення самостійної роботи підтвердила її ефективність. Забезпечення взаємозв'язку типологічних переваг студентів і дидактичних умов їх самостійної роботи підвищує її результативність, зокрема, покращується навчальна успішність, збільшується задоволеність студентів окремими аспектами самостійної роботи та їх загальна задоволеність процесом навчання. Крім того, така форма побудови самостійної роботи сприяє прояву активності та творчості студентів, створює передумови для нестандартних форм її реалізації.

Обидва описані напрямки досліджень не суперечать, а доповнюють один одного. Лише попереджуючий психологічний аналіз навчання та побудоване на ньому привертання студентів до проектування і реалізації навчального процесу у будь-яких формах здатне забезпечити дійсно самостійну діяльність тих, хто навчається, і сформулювати відповідні злібності, а викладач займає напе-

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetman Ky

вих педагогічних технологій не буде ефективним без урахування конкретних соціально-психологічних умов навчання, і може бути вирішене на базі конкретних навчальних дисциплін. Викладачам і керівництву пропонується, з одного боку, більше брати до уваги соціально-психологічні чинники при запровадженні нововведень, а з іншого — підвищувати свою психологічну компетентність. Саме цей напрямок роботи реалізується зараз на базі кафедри педагогіки та психології КНЕУ у формі тренінг-курсу для викладачів «Сучасні методики навчання», що включає і компонент соціально-психологічної підготовки. У ході вивчення цього курсу можна докладніше ознайомитись з названими, а також іншими не менш цікавими і важливими результатами науково-дослідної роботи кафедри педагогіки та психології.

Т. М. Циганкова, канд. екон. наук.,
доцент кафедри міжнародного менеджменту

ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ (ДОСВІД УКРАЇНСЬКО-КАНАДСЬКОЇ ПРОГРАМИ «КОМЕРЦІЙНА ДИПЛОМАТІЯ»)

Магістерська підготовка, порівняно з більш консервативною як за змістом, так і за технологіями навчання бакалаврською

освітою, визнається в усьому світі як найбільш прогресивна, динамічна, орієнтована на споживача. Саме з цієї точки зору поява в арсеналі бізнес-шкіл дистанційних технологій навчання було їх реакцією на нові потреби слухачів. Такі потреби, в свою чергу, були сформовані бізнесовим середовищем, яке вимагало від випускників магістерських програм не тільки ґрунтовної теоретичної підготовки, а й відпрацьованих навичок практичного ведення справ. Це обумовило логічне поєднання практичної діяльності та навчання на магістерській програмі за обраним фахом. Ця модель магістерської підготовки вже передбачала певний рівень дистанційності. А з розвитком комп'ютерних технологій та підвищенням рівня конкуренції на ринку праці дистанційні технології навчання набули в світі широкого поширення. При цьому як споживачі такої освітньої послуги, так і її «продавці», отримували відчутні переваги. Для слухачів магістерських програм, перш за все, це були: можливість економії часу; отримання концентрованого навчального матеріалу; зручність у виборі часу для самоосвіти та підготовки практичних завдань; можливість поєднання кар'єрного зростання та підвищення кваліфікації. Університети та школи бізнесу, з іншого боку, зберегли свої конкурентні позиції на обраних сегментах ринку освітніх послуг.

У 2001 році на кафедрі міжнародного менеджменту КНЕУ започатковано проект створення першої в Україні міжнародної сертифікатної англomовної програми дистанційного комп'ютерного навчання з проблем міжнародної торгівлі та приєднання України до Світової організації торгівлі. Приймаючи рішення про українсько-канадське співробітництво за вказаною програмою, менеджмент факультету враховував такі її конкурентні переваги:

- *актуальність*, що обумовлена активізацією процесу приєднання України до Світової організації торгівлі;
- *інноваційність* як для країни в цілому, так і для магістерської програми «Управління міжнародним бізнесом»;
- *міжнародний характер реалізації*, який полягає в кооперації з канадською стороною в підготовці програми курсу, розробці методів поточного та підсумкового контролю, проведенні занять (дискусій, круглих столів) з участю канадських фахівців;
- *змістовна компонента*, тобто практично орієнтований зміст модулів, які застосовуються в міжнародній практиці в сфері підвищення кваліфікації фахівців міністерств зовнішньої торгівлі або відповідних національних структур;

– *дистанційність навчання*, що відповідає університетській системі підготовки магістрів;

– *можливість отримання студентами міжнародного сертифікату*, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Курс «Комерційна дипломатія» — це сертифікатна програма, створена *Канадським Центром торговельної політики і права* (CTRL — Canadian Centre for Trade Policy and Law) в співробітництві зі Школою міжнародних відносин Нормана Патерсона *Карлтонського університету* (NPSIA — Norman Paterson School of International Affairs), *факультетом Права Університету Оттави та Канадським Агентством міжнародного розвитку* (CIDA — Canadian International Development Agency). Він складається з 21 навчального модуля і розрахований на 2 навчальних семестри. Весь навчальний матеріал розміщений на CD-ROM та в мережі Internet і не потребує додаткового користування підручниками та іншими друкованими інформаційними джерелами.

У навчальному плані магістерської програми «Управління міжнародним бізнесом» Київського національного економічного університету курс «Комерційна дипломатія» належить до групи дисциплін спеціальності за вибором.

Систематизуючи досвід реалізації програми «Комерційна дипломатія», його доцільно поділити на фаховий, методичний та організаційний.

З точки зору фахової підготовки студенти і викладачі отримали змогу ознайомитися з механізмом функціонування Світової організації торгівлі як в контексті її інституціональної бази, так і в площині світового досвіду регулювання різноманітних аспектів розвитку світової торговельної системи.

Методичний досвід в першу чергу стосується побудови модулів для дистанційного навчання. Так, загальні параметри модуля (теми) для використання при дистанційному навчанні наступні:

– всі модулі побудовані за однаковою схемою: мета, завдання (питання, що розглядаються), джерела інформації (основні і додаткові), навчальний текст, основні висновки за темою, тести або завдання для самоконтролю знань, практичне завдання;

– обсяг основного навчального тексту не перебільшує 20—25 стандартних сторінок (A4 з інтервалом 2);

– джерелами інформації для поглибленого вивчення матеріалу в основному є не підручники, а новітні статті або міжнародні документи (огляди, звіти, конвенції, угоди тощо);

– кількість джерел інформації не перевищує 5—10 одиниць;

– стиль подачі навчального матеріалу максимально імітує читання лекції (використовуються такі фрази, як «а тепер давайте узагальнимо», «зверніть увагу на...», «як ви думаєте...» тощо);

– в формі подачі матеріалу використовуються можливості комп'ютерних технологій: вихід з модулю в Internet, широке використання ілюстративних матеріалів (рисуноків, малюнків, фотографій), застосування мультиплікаційних прийомів;

– запитання для самоконтролю знань або тести передбачають можливість повернення до навчального тексту, де це питання висвітлюється;

– застосовуються різноманітні форми поточного контролю засвоєння матеріалу — кейси, есе, розрахункові завдання, підготовка листів з обґрунтуванням позиції сторони (країни) тощо; всі завдання виконуються письмово та передаються адміністратору програми в зазначений час через E-mail.

Організаційні аспекти досвіду дистанційного навчання на магістерській програмі можна охарактеризувати наступним чином:

– дистанційне навчання потребує потужної матеріальної бази кафедри та окремого робочого місця викладача;

– фактичне навантаження на викладача не зменшується, а навіть збільшується за рахунок виконання як адміністративних функцій, так і консультування і спілкування зі студентами через E-mail;

– етап відбору слухачів на програму (курс) є суттєвим моментом успішності дистанційного навчання; за викладачем, який керує курсом за вибором, доцільно закріпити право відбору (за об'єктивними критеріями) слухачів;

– наявність банку даних електронних адрес учасників програми дозволяє інформувати їх про результати виконання робіт, повідомляти про програми зустрічей тощо.

Проведений в рамках програми одноденний семінар, який включав проблемну лекцію «Досвід приєднання до СОТ країни з перехідною економікою», дискусію «Стратегія, проблеми і перспективи вступу України до СОТ», розгляд кейсу та тестування за результатами самостійного вивчення 12 модулів, показав, що дистанційна форма навчання забезпечує достатньо високий рівень засвоєння запропонованого матеріалу. Разом з тим, відсутність в цій технології безпосереднього контакту викладача і слухачів в формі лекційних занять призвело до того, що деякі важливі положення курсу необхідно було пояснювати більш детально. Це свідчить про те, що дистанційна форма навчання на магістерських програмах не повинна бути абсолютною, її доцільно використовувати у поєднанні з традиційними формами навчальних технологій.